

--**A**cabau de presentar a Barcelona el vostre segon disc, *Enemigos de lo ajeno*, amb gran èxit, ¿els que abans no us escoltaven ara us segueixen?

Q.P.—No, més que perseguir-nos, com el producte és interessant i es ven, hi ha una predisposició de la companyia. Paral·lelament, com que en aquests últims anys ens hem passejat els escenaris, cada vegada hem tingut més seguidors del directe. Ara estem en el punt en què es troben el nostre treball en directe amb el treball discogràfic.

—*Les vostres lletres són molt importants. Quan actueu en directe, ¿no és un pal que de vegades no s'entenguin?*

M.G.—És cert. Nosaltres no fem una lletra perquè una música ho necessiti. Ni com un pretext perquè jo pugui obrir el *pico*, sinó que va sumat al plaer de fer música. Una cançó és això: la suma de música i lletra.

Quan les condicions tècniques del directe són dolentes, la lletra es perd, però, a poc a poc, ho hem anat millorant perquè la veterania és un grau. Volem que els nostres concerts siguin un esdeveniment, per a nosaltres i per al públic. Des que érem petits, quan jo aconseguia que tres tios de la classe m'escoltessin, em pensava que era el rei...

Q.P.—Sí, i vigilaves l'escenografia i les condicions tècniques. L'escenari és un lloc especial. No és un raconet de món. És un petit aparador, on tot ha de cuidar-se al màxim. Perquè tot això funcioni, ens pot ajudar la casa discogràfica o un senyor de Burgos, però nosaltres hi posem la nostra part d'estima.

—*Vau començar sent Los rápidos, després Los burros i ara El último de la fila...*

M.G.—Jo estava a casa meua. Tenia una petita habitació, de metre cinquanta per metre cinquanta, on dibuixava. Era una petita txeca on amb prou feines po-

EL ULTIMO DE LA FILA

El roc indomable

Es diuen El último de la fila. Són Manolo Garcia i Quimi Portet. Fa sis anys que penquen als escenaris del país fent rock & roll. Han estat Los rápidos, Los burros. Ara ha sortit el segon elapé d'El último de la fila: *Enemigos de lo ajeno*.

Sergi Pàmies/Xavier Montanyà

«L'escenari és un lloc especial, on tot ha de cuidar-se».

dia estar dret. Abandonava aquell cubicle bastant regularment per reunir-me amb els membres d'una banda en la qual militava ferventment tocant la bateria. Actuàvem a Candanos, Burriel o les Tablas de Daimiel, lloc que vaig visitar com a bateria de la magna orquestra Velogas. Un matí, ho recordo d'una manera preclara i lluminosa, vaig pensar que la cosa començava a anar bé, que ja era una persona adulta.

Q.P.—...Que ja tenies pèls als collons...

M.G.—Exactament. Vaig començar-me a moure per muntar un grup de música pròpia. Va costar any i mig, fins que vaig conèixer Esteban, que ara és amb Gabinete Caligari, un senyor que es passava el dia mamant cerveses, que tocava els teclats, una barreja d'uruguaià i alemany, un ser abjecte i pernicios per a la societat, un

llast que hauria de ser expulsat del país: el bo d'Esteban Martín. Amb ell vam començar a compondre temes, a muntar bases, vam conèixer el baixista, i vam formar un grup que estava bé. Vam acompanyar un cantant per fer calés, Sergio Makarof, vam gravar un disc amb ell, a Madrid, i després ens vam independitzar. I tot això, ¿per què us ho estic explicant?

—*Per això dels noms. Ha estat un petit incís tipus Matias Prats...*

Q.P.—Allò de Los Rápidos va venir perquè van aconseguir un contracte en dos mesos. Amb Emi-Odeon, «La voz de su amo».

—*¿I Los burros, perquè ho vau perdre en dos mesos?*

Q.P.—Los burros va començar dins de Los Rápidos. Aprofitàvem el material més abjecte, abominable i impresentable de Los Rápidos i ho tocàvem al local com Los burros.

M.G.—Ens partíem el cul de riure...

Q.P.—Arribàvem al local i deïem: «Ara no som Los Rápidos, som Los burros», i tocàvem

cançons tan horroroses com el *Frère Jacques*. Cada quatre compassos havíem de parar per riure. Los Ràpidos es van dissoldre, Manolo se'n va anar de vacances i, quan va tornar, Los burros estàvem buscant un lloc en el món discogràfic. Jo era el cantant i davant d'un micro semblava un pollastre a l'ast. El Manolo ho va tenir molt clar i ens va dir: «Senores, tengo solución para su conjunto de ustedes, quiten a ese pollo de allí, déjenle que componga y toque la guitarra». Vam dir «¡Yuppie!», el vam mantejar i vam anar a la Belter per gravar un disc. Ells estaven massa ocupats amb els comitès d'empresa, les vagues, les nòmines... Estàvem tan despistats que vam anar a l'estudi i vam gravar el disc amb el tècnic de manteniment, el que neteja, d'enginyer de so. Vam ser molt famosos a la Plana de Vic, a Osa, a Ciudad Real...

M.G.—Per poc es moren de la impressió. Vam actuar en un macro festival de catorze grups, on tocàvem Los Burros, Coz, Bloque, Asfalto, Nu. Va ser un festival zoològic en una plaça de toros.

—*¿No vau tenir problemes amb aquest nom?*

M.G.—Sí. En certes localitats de tendència conservadora vam tenir problemes de contractació. El conseller de Cultura devia pensar que no era gaire ètic gastar-se la pasta de la municipalitat en un grup tan poc seriós com Los burros.

—*¿I la història d'El ultimo de la fila com va venir?*

Q.P.—Vam començar aquest se'nnyor i jo. Féiem els temes que ens agradaven. Va passar el que ens agrada: que es venguin discos per demanda del públic. Més que pel sistema pic i pala. Vam començar a vendre pel sistema Pascal: un peu a cada pedal. Això va fer que la companyia s'adonés que hi havia color, cosa que nosaltres ja sabíem des que vam fer la primera comunió.

—*¿Seguireu amb el ritme de treure un disc cada any?*

M.G.—Ja es veurà.

Q.P.—No farem mai un disc per contracte. El que sí que hem fet són discos en contra dels contractes, no a favor.

—*¿Ara voleu presentar Enemigos de lo ajeno a tot Espanya?*

Q.P.—Sí. El nostre sistema és: aconseguir que totes les persones que estiguin interessades a sentir-nos en directe i sentir el nostre disc han de sentir-nos en directe i sentir el nostre LP. Que després facin el que vulguin.

Això, per a nosaltres, és el marketing.

—*La vostra música té uns components àrabs i flamencs, tant en la veu com en els arranjaments. Aquí no és habitual això...*

Q.P.—És així perquè surt així. En gran part perquè Manolo té una formació de pop i música espanyola molt important. I per part meua, el rotllo àrab em va des de sempre. La meua part és molt més esnob, vinc més dels Beatles, els Rollings, el Ravi Shankar. Manolo és completament legal, li surt

de promoure la dansa, molt bé, perquè als espectacles de dansa només van els ballarins, però el rock & roll és una cosa que va a veure tothom.

M.G.—El rock & roll és indomable. No es pot utilitzar. Es busca la vida.

—*Ara, els principals empresaris de roc són els ajuntaments. ¿Ho fan més bé que els empresaris privats?*

M.G.—És molt complicat. Aquesta fórmula s'ha potenciat en els últims quatre o cinc anys. És com tot, el mi-

així. Componen una cançó i, quan el Manolo la canta, li surt flamenca.

M.G.—És biològic. Hi ha molt poc d'esnob i d'exòtic. No intentem fer cap suma d'arrels, ni de cultures civilitzades. Fem cançons i surten com surten. No és una fórmula per buscar l'èxit.

—*I dels concursos que organitzen els ajuntaments, ¿què en penseu?*

M.G.—Són fórmules d'utilització mútua. L'ajuntament els utilitza, i ells utilitzen l'ajuntament. És lícit, si volen jugar a això. A alguns grups, els serveix per actuar en directe i saber què és passar nervis davant de molta gent.

Q.P.—De totes maneres, és molt estrany que les institucions promouguin el rock & roll, que ja es promou sol. És una cosa salvatge, que té un mercat propi. Que em diguin que s'ha

llor seria un punt intermedi. És dolent perquè la gent no valora els grups que va a veure. Van a passar debades una nit de borratxera. D'altra banda, està bé que el poble que paga impostos hi vagi gratuïtament. A més, amb els ajuntaments els grups sempre tenen la seguretat que cobraran. És bo i és dolent. Nosaltres preferiríem que hi hagués una estructura d'iniciativa privada que guanyés diners amb els concerts, i que estigués sotmesa a l'opinió i l'exigència del públic.

—*Però no és el mateix actuar davant d'un auditori que ha pagat i t'escolta amb condicions i, per tant, té dret a exigir, que davant de dues-centes mil persones.*

Q.P.—El millor, per a nosaltres, és tocar per a dues mil persones, amb un escenari gran; hi ha merder, però d'una altra manera. Sempre juguem amb la paraula professional i això sig-

nifica saber tocar per a dues-centes mil persones o per a tres.

—*Els ajuntaments també tenen la mania de fer teoria i organitzar debats, taules rodones, jornades, tendències, congressos, «nefrates», i simposis, ¿n'heu estat víctimes?*

M.G.—És horrible. Pretendre que un senyor que escriu i compon cançons hagi de parlar sobre el que fa és horrorós.

Q.P.—Totes les institucions cobren uns diners dels contribuents, i han de

tocaríem amb mandolina, amb una branca de freixe...

M.G.—I una noia pèl-roja...

Q.P.—Creiem que tot el qui arriba a un escenari ha estat perquè és contestatari. Perquè pensa que passa alguna cosa, que hi ha coses a compartir, coses a comunicar, i moltes experiències per intercanviar. El *rock & roll* és això. Des del grup frívol que explica la història d'un viatge en cadillac amb una noia estupenda, fins als que intercanvien certes inquietuds so-

diferència de les girafes i dels rinoceronts, és que tenim consciència, que estem mal organitzats.

—*I la modernitat, ¿què?*

M.G.—La modernitat és un invent com qualsevol altre. Un invent que pretén trobar la felicitat —«craso error»—. I la gent que aconsegueix l'èxtasi utilitzant aquestes fórmules, doncs felicitats per ells. A nosaltres, ens importa tres parells de collons la modernitat.

És la necessitat d'alguns senyors de

justificar el que fan amb aquests diners. Com que hi ha moltes partides injustificables, doncs han de fer milers d'activitats. El *rock & roll* n'és una. És clar, puja gent jove, que no vol ballar boleros, que vol sentir i tocar roc. I a vegades quedés enganxat entre les necessitats de les institucions i les del mercat, que sovint són completament diferents. La política no es mou per interessos relacionats amb els sentiments humans, i mai no ho ha fet. Es mou per economia, i les cançons es mouen per motivacions personals.

—*Les lletres de les vostres cançons són, moltes vegades, «socials»... per exemple «No hay dinero para los chicos» és canya pura.*

M.G.—Sóc més culpable jo que en Quimi.

Q.P.—No, tots dos som contestataris, però del 1986. Si no ho fóssim,

bre què fem tres milions de tios en deu quilòmetres quadrats. Hi ha coses que deixes passar, però que voldries comentar i, ja que tens tres mil tios al davant, doncs dius: «mira, l'altre dia, em va arribar una carta que diu que me n'haig d'anar a fotre *tiros* durant un any». Li poses música i ell diu: «jo també». És «un intercambio de impresiones».

Ara presumim que tenim televisor, cotxe, autobusos, metros, tot això, però fa cent anys també hi havia senyors que no entenien res i ho consultaven amb els altres. A París, els dadaïstes penjaven una bicicleta del sostre i es posaven un *cucurutxo* al cap. Era una excusa per anar de copes i parlar. I els surrealistes també. Això és important. La poesia queda per a la història de la literatura. L'important era que anaven a deu o dotze bars i es queixaven de tot. Si alguna cosa ens

qualificar certes coses per lucre personal. Si entre cinc aconsegueixen que cinquanta milions de persones paguin una pesseta per ser modern, doncs ells, evidentment, n'estan contentíssims.

—*¿I el disseny?*

—**Q.P.**—És molt curiós, quan era petit mai no havia sentit parlar de dissenyadors, l'importat era ser Jim Clarke, pilot de Fórmula-1, que era un valent. Últimament tothom parla de dissenyadors.

M.G.—A molts, el que els faria falta és un pic i una pala. En general, eh, no només als moderns, als dissenyadors, etc. No diré allò tan espantós de: «una guerra és el que us aniria bé», que és el que diuen les mares quan els nens no volen menjar. Però un pic i una pala, sí. I a nosaltres, també. □